

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, lipiec 2009

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/98/2009

BEZPIECZEŃSTWO POLSKI
NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ

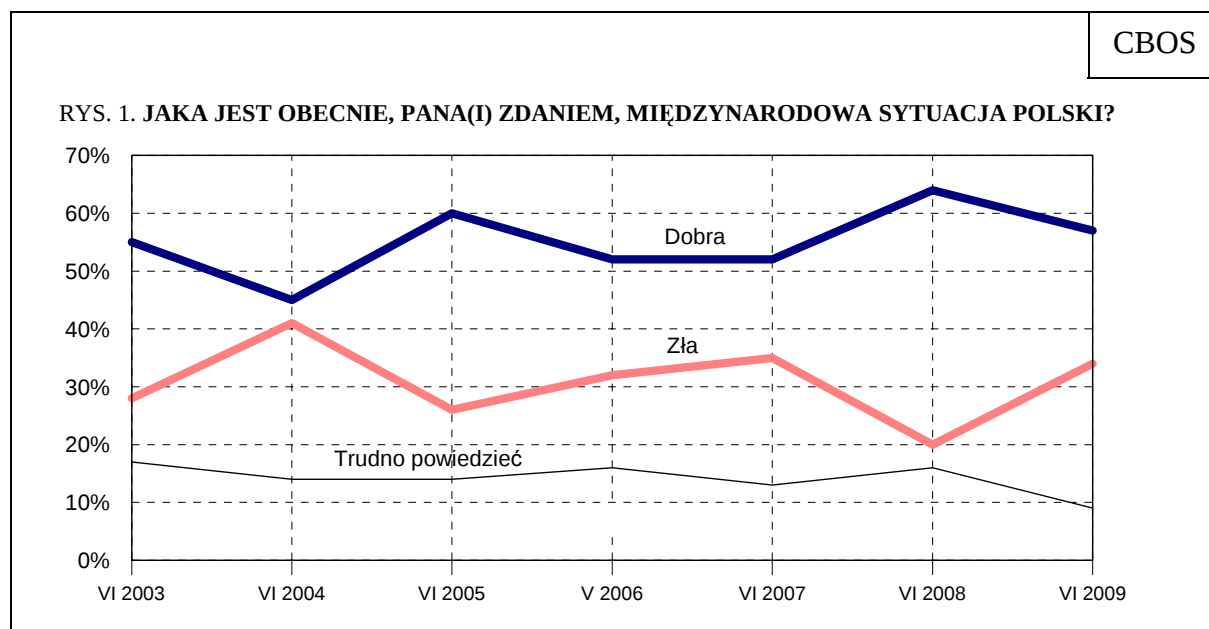

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Oceny sytuacji Polski na arenie międzynarodowej są raz w roku przedmiotem naszych badań. W czerwcu¹ sondowaliśmy ogólne opinie o sytuacji naszego kraju w świecie, pytaliśmy też o stosunki z naszymi największymi sąsiadami².

OCENA SYTUACJI POLSKI W ŚWIECIE

Większość Polaków (57%) pozytywnie ocenia sytuację Polski na arenie międzynarodowej, a jedna trzecia (34%) jest przeciwnego zdania. W ostatnich kilku latach opinie na ten temat wahały się, ale najgorsze były w czerwcu 2004 roku, czyli bezpośrednio po wstąpieniu naszego kraju do Unii Europejskiej. W czerwcu 2005 roku oceny tej sytuacji wyraźnie się poprawiły, jednak w następnym sondażu, po wygranych przez PiS wyborach parlamentarnych, ponownie zanotowaliśmy ich spadek. W ubiegłym roku wskaźnik zadowolenia był najwyższy, obecnie zaś znów się pogorszył.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (229) przeprowadzono w dniach 28 maja – 2 czerwca 2009 roku na liczącej 1038 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

² Zob. komunikat CBOS „Ocena stosunków Polski z Rosją, Ukrainą i Niemcami”, lipiec 2009.

Tabela 1

Jaka jest obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	VI 2003	VI 2004	VI 2005	V 2006	VI 2007	VI 2008	VI 2009
	w procentach						
Dobra	55	45	60	52	52	64	57
Zła	28	41	26	32	35	20	34
Trudno powiedzieć	17	14	14	16	13	16	9

Opinie w tej kwestii zależą od wykształcenia i pozycji materialnej ankietowanych. Im lepiej są wykształceni i bardziej zadowoleni z warunków materialnych gospodarstwa domowego, tym częściej pozytywnie postrzegają pozycję Polski w świecie.

Oceny sytuacji międzynarodowej w dużym stopniu zależą od opinii o stosunkach polsko-rosyjskich i polsko-niemieckich. Optymizm co do ułożenia się wzajemnych relacji sprzyja pozytywnym ocenom w tym względzie.

Osoby sądzące, że możliwe są przyjazne i partnerskie stosunki między Polską a Rosją, mają znacznie lepsze zdanie o sytuacji naszego kraju na arenie międzynarodowej niż respondenci sceptyczni co do przyszłości tych stosunków.

Tabela 2

Oceny sytuacji Polski na arenie międzynarodowej	Czy możliwe są przyjazne i partnerskie stosunki między Polską a Rosją?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Dobra	65	45
Zła	27	48
Trudno powiedzieć	8	7

Jednocześnie jednak przekonanie o ekspansywności polityki rosyjskiej nie odbija się negatywnie na ocenach sytuacji międzynarodowej. Najwyraźniej dążenie Rosji do odzyskania wpływów w naszej części Europy, choć dostrzegane przez większość respondentów, uznawane jest za zjawisko niezagrożające bezpieczeństwu naszego kraju.

Tabela 3

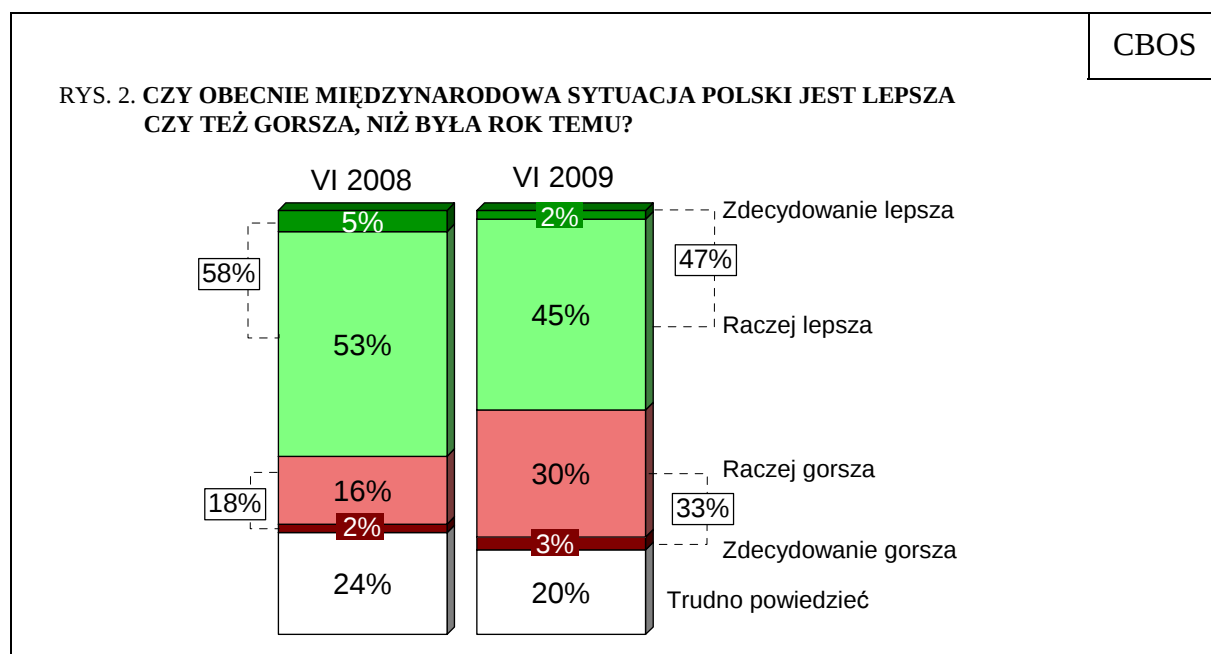
Oceny sytuacji Polski na arenie międzynarodowej	Czy w najbliższej przyszłości Rosja będzie dążyć do odzyskania wpływów w naszej części Europy czy też nie?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Dobra	58	67
Zła	36	28
Trudno powiedzieć	6	5

Przewidywania dotyczące stosunków polsko-niemieckich są podobnie związane z ocenami sytuacji międzynarodowej jak opinie o relacjach polsko-rosyjskich. Respondenci uważający, że możliwe są przyjazne i partnerskie stosunki między Polską a Niemcami, w większości pozytywnie postrzegają sytuację naszego kraju na arenie światowej, natomiast wśród pesymistów dominuje w tej kwestii krytycyzm.

Tabela 4

Oceny sytuacji Polski na arenie międzynarodowej	Czy możliwe są przyjazne i partnerskie stosunki między Polską a Niemcami?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Dobra	62	40
Zła	31	49
Trudno powiedzieć	7	11

W 2008 roku społeczeństwo bardzo wyraźnie odczuło poprawę pozycji Polski na arenie międzynarodowej w porównaniu z poprzednim rokiem, a więc z okresem sprzed ostatnich wyborów parlamentarnych. Obecnie oceny się pogorszyły, lecz nadal osoby uważające, że w ostatnim roku nastąpiła poprawa (47%), przeważają liczebnie nad będącymi przeciwnego zdania (33%). Respondenci tym częściej dostrzegają poprawę, im są młodszy i lepiej wykształceni.

O poprawie sytuacji Polski w świecie jest przekonany przede wszystkim elektorat PO, a także opozycyjnego SLD. Pogorszenie natomiast relatywnie często dostrzegają wyborcy opozycyjnego PiS i koalicyjnego PSL.

Tabela 5

Czy obecnie międzynarodowa sytuacja Polski jest lepsza czy też gorsza, niż była rok temu?	Potencjalne elektoraty				
	PO	SLD*	PiS	PSL*	Niegłosujący
	w procentach				
Lepsza	73	58	39	31	41
Gorsza	12	36	47	54	34
Trudno powiedzieć	16	6	14	15	25

* Opinie w elektoratach SLD i PSL należy traktować ostrożnie ze względu na małą liczebność potencjalnych wyborców tych partii w próbie

ZAGROŻENIE DLA NIEPODLEGŁOŚCI

Większość Polaków (73%) jest zdania, że niepodległość naszego kraju nie jest zagrożona. Niebezpieczeństwo takie dostrzega 18% ankietowanych. Od początku przemian ustrojowych jedyny okres, kiedy liczebnie przeważali badani dostrzegający zagrożenie suwerenności Polski, to początek 1991 roku, kiedy istniał jeszcze ZSRR. Po jego rozpadzie większość respondentów przestała się niepokoić o niepodległość.

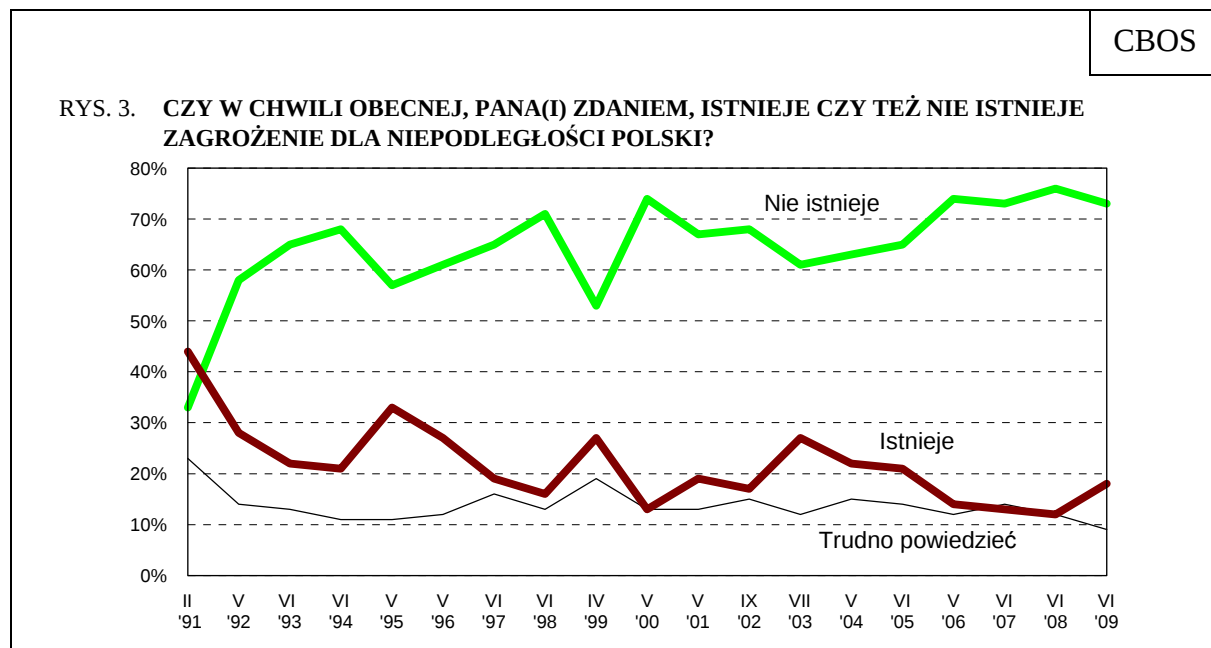

Tabela 6

Czy w chwili obecnej, Pana(i) zdaniem, istnieje czy też nie istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski?	Wskazania respondentów według terminów badań																		
	II '91	V '92	VI '93	VI '94	V '95	V '96	VI '97	VI '98	IV '99	V '00	V '01	IX '02	VII '03	V '04	VI '05	V '06	VI '07	VI '08	VI '09
	w procentach																		
Istnieje	44	28	22	21	33	27	19	16	27	13	19	17	27	22	21	14	13	12	18
Nie istnieje	33	58	65	68	57	61	65	71	53	74	67	68	61	63	65	74	73	76	73
Trudno powiedzieć	23	14	13	11	11	12	16	13	19	13	13	15	12	15	14	12	14	12	9

Polityka wschodnia Polski nie jest postrzegana w kontekście potencjalnych zagrożeń suwerenności. Zarówno osoby obawiające się o niepodległość Polski, jak i wolne od takich obaw częściej opowiadają się za utrzymaniem dobrych relacji z Rosją niż za bliską współpracą z krajami byłego ZSRR, która może wywołać konflikty polsko-rosyjskie.

Tabela 7

Co, Pana(i) zdaniem, jest dla Polski ważniejsze?	Czy istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Utrzymanie dobrych stosunków z Rosją	49	44
Bliska współpraca z krajami dawnego ZSRR	38	36
Trudno powiedzieć	13	20

ZABEZPIECZENIE POLSKICH INTERESÓW

Większość respondentów jest zdania, że Polska niewystarczająco dba o swoje interesy w stosunkach z innymi krajami. Od 1995 roku tylko raz (w roku 1999) minimalną przewagę liczebną mieli badani zadowoleni z poziomu ochrony polskich interesów. Im lepsze wykształcenie i warunki materialne, tym częściej respondenci wyrażają zadowolenie w tym względzie.

Tabela 8

Czy w stosunkach z innymi krajami Polska wystarczająco zabezpiecza swoje interesy?	Wskazania respondentów według terminów badań														
	V '95	V '96	VI '97	VI '98	IV '99	V '00	V '01	VII '02	VII '03	V '04	VI '05	V '06	VI '07	VI '08	VI '09
	w procentach														
Raczej wystarczająco	23	35	38	36	38	31	24	25	31	28	27	26	24	36	29
Raczej niewystarczająco	60	45	42	42	36	44	54	58	50	50	55	54	55	45	58
Trudno powiedzieć	17	20	20	22	26	25	21	17	19	22	18	20	21	19	13

Zauważalne są pewne różnice w opiniach między elektoratami partii politycznych: najlepsze zdanie o działaniach państwa w tej dziedzinie mają potencjalni wyborcy PO, najgorsze – PSL.

Tabela 9

Czy w stosunkach z innymi krajami Polska wystarczająco zabezpiecza swoje interesy?	Potencjalne elektoraty				
	PO	SLD*	PiS	PSL*	Niegłosujący
	w procentach				
Raczej wystarczająco	46	46	31	22	25
Raczej niewystarczająco	48	51	56	64	59
Trudno powiedzieć	6	3	12	14	16

* Opinie w elektoratach SLD i PSL należy traktować ostrożnie ze względu na małą liczebność potencjalnych wyborców tych partii w próbie

★

★

★

Opinie o sytuacji Polski na arenie międzynarodowej są dobre i stosunkowo stabilne. Polacy uważają, że niepodległości naszego kraju nie zagraża niebezpieczeństwo.

Wydaje się, że postrzeganie pozycji Polski w świecie wiąże się z ogólną wizją stosunków międzynarodowych. Część Polaków ma sceptyczny stosunek do możliwości ułożenia dwustronnej współpracy z naszymi największymi sąsiadami na zasadzie partnerskiej. Osoby te relatywnie często negatywnie oceniają też sytuację Polski w świecie, koncentrując się zapewne bardziej na zagrożeniach, a mniej na korzyściach wynikających ze współpracy międzynarodowej. Są to na ogół osoby stosunkowo słabo wykształcone.

Opracował
Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1

		Jaka jest, Pana(i) zdaniem, obecnie międzynarodowa sytuacja Polski?			Liczba osób
		Dobra	Zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		57	34	9	1037
Płeć	Mężczyźni	62	31	7	491
	Kobiety	52	36	12	546
Wiek	18-24 lata	61	37	2	145
	25-34	57	34	9	206
	35-44	57	36	8	148
	45-54	56	36	8	209
	55-64	60	31	9	144
	65 lat i więcej	50	29	21	185
Miejsce zamieszkania	Wieś	49	38	13	383
	Miasto do 20 tys.	55	37	9	136
	20-100 tys.	63	31	6	196
	101-500 tys.	58	33	10	174
	501 tys. i więcej mieszk.	68	24	8	148
Wykształcenie	Podstawowe	47	36	17	270
	Zasadnicze zawodowe	54	36	10	260
	Średnie	59	34	7	354
	Wyższe	70	27	4	154
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	80	15	5	80
	Średni personel, technicy	61	37	2	39
	Pracownicy adm.-biurowi	58	37	5	64
	Pracownicy usług	57	26	17	65
	Robotnicy wykwalifikowani	65	31	4	117
	Robotnicy niewykwalifik.	55	37	8	64
	Rolnicy	40	47	12	55
	Pracujący na własny rach.	56	39	5	43
Bierni zawodowo	Renciści	48	40	11	77
	Emeryci	51	31	18	206
	Uczniowie i studenci	63	36	1	93
	Bezrobotni	46	43	11	62
	Gospodynie domowe i inni	53	35	12	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	64	29	8	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	64	30	5	93
	sekt. pryw. poza rolnict.	61	31	7	208
	prywatnym gosp. rolnym	48	41	12	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	50	41	9	209
	501-750	48	40	12	159
	751-1000	62	29	9	195
	1001-1500	56	35	9	163
	Powyżej 1500 zł	76	22	1	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	47	13	168
	Średnie	51	36	13	438
	Dobre	69	27	5	432
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	48	15	44
	Raz w tygodniu	57	33	10	513
	1-2 razy w miesiącu	51	39	11	193
	Kilka razy w roku	61	31	8	200
	W ogóle nie uczestniczy	64	28	9	88
Poglądy polityczne	Lewica	67	28	5	145
	Centrum	60	31	9	322
	Prawica	58	36	6	334
	Trudno powiedzieć	44	37	19	236

Tabela 2

		Czy obecnie międzynarodowa sytuacja Polski jest lepszą czy też gorszą, niż była rok temu?			Liczba osób
		Lepsza	Gorsza	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		47	33	20	1032
Płeć	Mężczyźni	53	31	16	489
	Kobiety	41	34	25	544
Wiek	18-24 lata	59	25	16	145
	25-34	56	23	21	203
	35-44	41	35	24	147
	45-54	47	38	15	209
	55-64	41	39	20	144
	65 lat i więcej	37	36	27	184
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	38	21	383
	Miasto do 20 tys.	42	31	27	135
	20-100 tys.	50	33	17	196
	101-500 tys.	52	29	19	173
	501 tys. i więcej mieszk.	55	25	20	145
Wykształcenie	Podstawowe	35	35	30	270
	Zasadnicze zawodowe	46	38	16	257
	Średnie	50	31	18	354
	Wyższe	61	23	16	151
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	61	24	15	79
	Średni personel, technicy	59	19	22	39
	Pracownicy adm.-biurowi	40	36	24	64
	Pracownicy usług	52	25	23	65
	Robotnicy wykwalifikowani	45	35	21	117
	Robotnicy niewykwalifik.	65	27	8	62
	Rolnicy	28	54	17	55
	Pracujący na własny rach.	59	26	16	43
Bierni zawodowo	Renciści	41	34	25	77
	Emeryci	37	37	25	205
	Uczniowie i studenci	57	26	17	93
	Bezrobotni	45	37	18	62
	Gospodynie domowe i inni	41	34	25	70
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	49	30	21	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	52	31	17	91
	sekt. pryw. poza rolnict.	57	25	18	208
	prywatnym gosp. rolnym	39	46	15	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	41	41	18	209
	501-750	41	35	24	158
	751-1000	47	33	19	195
	1001-1500	46	31	22	162
	Powyżej 1500 zł	68	21	11	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	31	47	22	167
	Średnie	44	33	23	436
	Dobre	55	27	17	430
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	50	25	44
	Raz w tygodniu	46	34	20	511
	1-2 razy w miesiącu	47	33	21	192
	Kilka razy w roku	51	27	22	200
	W ogóle nie uczestniczy	53	31	16	87
Poglądy polityczne	Lewica	56	29	15	143
	Centrum	50	33	17	319
	Prawica	53	33	14	334
	Trudno powiedzieć	28	34	38	235

Tabela 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, w chwili obecnej istnieje czy też nie istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski?			Liczba osób
		Istnieje	Nie istnieje	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		18	73	9	1037
Płeć	Mężczyźni	16	77	6	490
	Kobiety	20	69	11	547
Wiek	18-24 lata	18	76	6	145
	25-34	17	72	10	206
	35-44	15	77	8	148
	45-54	16	78	6	209
	55-64	18	70	12	144
	65 lat i więcej	25	63	12	185
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	68	11	384
	Miasto do 20 tys.	15	74	11	136
	20-100 tys.	18	77	5	196
	101-500 tys.	16	74	10	174
	501 tys. i więcej mieszk.	17	78	5	147
Wykształcenie	Podstawowe	22	66	12	271
	Zasadnicze zawodowe	22	68	10	260
	Średnie	16	78	5	354
	Wyższe	11	80	9	152
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	9	86	5	80
	Średni personel, technicy	5	81	14	39
	Pracownicy adm.-biurowi	10	83	7	64
	Pracownicy usług	13	77	10	65
	Robotnicy wykwalifikowani	12	85	4	117
	Robotnicy niewykwalifik.	27	62	11	64
	Rolnicy	28	63	9	55
	Pracujący na własny rach.	24	76		43
Bierni zawodowo	Renciści	19	63	18	77
	Emeryci	26	63	11	206
	Uczniowie i studenci	17	77	6	93
	Bezrobotni	15	76	9	62
	Gospodynie domowe i inni	21	66	13	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	11	78	11	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	80	8	93
	sekt. pryw. poza rolnict.	16	79	4	208
	prywatnym gosp. rolnym	22	69	9	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	25	65	11	209
	501-750	18	71	10	160
	751-1000	20	71	9	195
	1001-1500	13	79	8	163
	Powyżej 1500 zł	8	88	4	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	27	63	11	169
	Średnie	21	69	10	437
	Dobre	13	80	7	432
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	32	59	9	44
	Raz w tygodniu	20	72	8	512
	1-2 razy w miesiącu	17	73	10	194
	Kilka razy w roku	13	79	8	200
	W ogóle nie uczestniczy	17	72	11	88
Poglądy polityczne	Lewica	13	82	4	143
	Centrum	18	74	8	322
	Prawica	20	73	7	334
	Trudno powiedzieć	19	64	17	237

Tabela 4

		Jak by Pan(i) ocenił(a) obecną politykę zagraniczną Polski? Czy w stosunkach z innymi krajami Polska wystarczająco zabezpiecza swoje interesy?			Liczba osób
		Raczej wystarczająco	Raczej niewystarczająco	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		29	58	13	1034
Płeć	Mężczyźni	33	58	9	490
	Kobiety	25	58	17	545
Wiek	18-24 lata	26	65	9	145
	25-34	26	62	12	205
	35-44	32	57	11	148
	45-54	31	62	7	209
	55-64	30	56	14	143
	65 lat i więcej	30	45	25	185
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	60	17	384
	Miasto do 20 tys.	33	54	13	135
	20-100 tys.	39	53	8	196
	101-500 tys.	29	59	11	174
	501 tys. i więcej mieszk.	28	61	11	145
Wykształcenie	Podstawowe	25	52	23	270
	Zasadnicze zawodowe	31	59	10	258
	Średnie	28	62	10	354
	Wyższe	36	56	8	152
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	43	51	7	80
	Średni personel, technicy	36	54	10	39
	Pracownicy adm.-biurowi	32	58	10	64
	Pracownicy usług	25	62	12	65
	Robotnicy wykwalifikowani	31	60	10	117
	Robotnicy niewykwalifik.	30	63	8	64
	Rolnicy	21	69	10	55
	Pracujący na własny rach.	31	66	2	43
Bierni zawodowo	Renciści	23	58	19	75
	Emeryci	30	49	22	206
	Uczniowie i studenci	27	64	8	93
	Bezrobotni	27	59	13	62
	Gospodynie domowe i inni	25	56	19	70
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	34	56	10	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	34	56	10	93
	sekt. pryw. poza rolnict.	31	62	6	208
	prywatnym gosp. rolnym	25	66	9	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	27	63	10	209
	501-750	27	55	19	160
	751-1000	28	57	15	194
	1001-1500	32	55	13	163
	Powyżej 1500 zł	41	55	4	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	17	70	13	168
	Średnie	27	58	15	437
	Dobre	36	53	11	430
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	21	58	21	44
	Raz w tygodniu	31	57	13	512
	1-2 razy w miesiącu	26	60	14	192
	Kilka razy w roku	32	57	11	200
	W ogóle nie uczestniczy	27	60	13	87
Poglądy polityczne	Lewica	40	55	4	143
	Centrum	29	63	9	322
	Prawica	30	58	11	334
	Trudno powiedzieć	21	52	27	235